

66 funtov mesarske teže; od teh funtov jih pa pride 5 do 6 na loj.

Če 8 centov težka krava 3 funte sena za vsa- cih 100 funtov svoje teže potrebuje, tedaj 24 fun- tov sena na dan, se bo, ker namesti sena 4krat toliko zelene klaje potrebuje, to je, 96 funtov na dan, tudi lahko izrajtalo, koliko je bo za celi čas, ko se ji zeleno poklada, to je, za 5 poletnih mescov potrebovala.

Kako dolgo se dá živina na paši dobro iz- deržati, se na to vižo lahko prerajta. Kdor ne vé, koliko živina na dan klaje potrebuje, in kdor ne prevdari: ali je živina tudi toliko na paši do- bila, tak gospodar ne zasluži imena dobrega go- spodarja, in da ga res ne zasluži, poglej le nje- govo, ali pa, Martinovec! tudi — svojo živino. Ne misli, da sem ti le eno neresnično povedal: vse je pri piki tako. Če pa ne verjameš, ti ni pomagati!

Martinovec z ozirom na svoj hlev in revni stan živine vés prepričan, da je Zgodnek resnico govoril, je terdno sklenil vprihodnjic pri svoji živini dobro — rajtati.

Potovanje po znanstvinih okrajnah.

Pervi spoznavec soparne moči za norca spoznan.

V pismih slavne Marione de Lorme, ki so prišle pred 210 leti na dan, se bere, da bistrumnega moža, ki je prvi tisto moč spoznal, ktera dan današnji po že- leznicah vozove in po morjih barke goni, so za norca imeli in ga celó v norišnico zaperli; — tako nemogoče se jim je takrat to zdelo, kar dandanašnji že skor vsak otrok vé! Čujmo, kaj omenjena Marion de Lorme o tem piše:

„Obiskala sva z angleškim lordom Worcestrom no- rišnico v Bicêtru; jez bolj mertva kot živa od strahú se deržim svojega spremljevalca, ko greva čez dvor no- rišnice. Kar zakriči v nekem z železnimi koli prepa- ženem kotu en človek strašnega obraza s hripavim gla- som za nama: „Jez nisem norec, jez res nisem norec! Jez sem nekaj znašel, kar bi deželo, ki bi to najdbo sprejela, obogatelo?“ To slišati, vprašam moža, ki naju je spremljal: „Kaj pa je iznašel ta mož?“ „Nič nič tacega — mi odgovori — čudili bi se, če bi Vam po- vedal, kaj temu nesrečnemu človeku po možganih blodi noč in dan: neumna misel mu roji neprenehoma po glavi, da sopuh vrele vode ima neznanó moč v sebi!“

Tudi meni se je to smešno zdelo.

„Ta človek — govori norišnice čuvaj dalje — se kliče Salomon de Caus, in je pred 4 leti iz Norman- dije prišel v Pariz, da bi kralju podal spis, v katerem je razložil, kakošno čudno moč ima njegova najdba. Kvasil je, da z vodenim sopúhom bi se dale barke go- niti, vozovi peljati in mnoge druge stvari tirati. Tudi kardinalu in tadajnemu prvemu ministru Richelieu je izročil ta mož rokopis svoje najdbe. Ta pa norega Nor- manca še poslušati ni hotel. On pa se ne dá odverniti, in kjer koli je mogel ministra srečati, mu je silil svojo čudovito najdbo. Minister misleč, da je ta človek nor, ker s tako silo zmiraj eno trobi, da se mu ubraniti ne more, ga dá v norišnico v Bicêtru zapreti, kjer je se- daj že tretje leto, in vsakega ptujega, kdor tú sém pride, z vpitjem nadležje: „da ni nor, ampak da je ne- kaj veliko vrednega iznašel.“ Bukve, ki jih je v tem spisal, imam jez shranjene“ — je pristavil čuvaj.

Lord Worcester, kteremu ni besedica od tega po- govora ušla, se vés zamisli in poslednjic prosi čuvaja, naj mu pokaže tisti rokopis. Prebravši nekoliko strani, reče lord: „Ta mož ni norec! Pri nas na Angleškem ga bi bili bogato obdarovali — ne pa zaperli. Dajte mi k njemu iti!“

Čuvaj mu odprè celico, kjer je bil Salomon de Caus zapert; in ga pustí k njemu.

Čez nekoliko časa pride žalosten in vés zamišljen vún. „Res, da je zdej nor — nam reče lord — pa kdo bi ne obnorel, če, v zahvalo imenitne najdbe, ga zapró med norce? Vi ste ga naredili norega! Ko ste ga zaperli v norišnico, ste umorili naj bistrejšo glavo in v nesrečo pahnili človeka, ki je zaslužil kraljevo krono!“

Temu važnemu popisu pristavimo še, da Salomon de Caus je v svojih mlajših letih nekoliko časa pri kur- knezu Pfalškem v Heidelbergu bil, ker je posebno ved- nost v arhitektoničnem risanju imel; če je knez kaj zidal ali kakošen vert napravil, vselej se je poprej posvetoval ž njim.

In kakošen žalosten konec je mogel vzeti mož, ki ga je svet za norca zaperl, ker je ponujal najdbo, ki je zdaj tolika dobrota. Tako je na svetu!

Popis nekterih krajev iz sedanje vojske.

Krim ali Krimea.

(Dalje.)

Če obhodimo Krim krog in krog in vidimo ta pol- otok tako plitev tam, kjer se stika s suho zemljo, moramo poterčiti, kar so že Herodot, Strabon in Plini terdili, da je Krim (Tauria) nekđaj popolnoma otok bil. Zdaj je ta zemeljna ožina vhod na Krim, in res nehajamo širok graben ali prekop (Taphros) z nasipom, ki seže od desne na levo od enega morja do drugega, in na tem nasipu kamnitne vrata. Kadej je utegnul tak graben braniti mesta na polotoku, ali sedaj tega ne more, še manj ti- sta mala terdnjavnica Orkagi blizo vasi, ki se zove Perekop. Dolgoruki je leta 1771 z naskokom vzal to sotesko; 50.000 Tatarov in 7000 Turkov je deloma mertvih obležalo, deloma pa vjetih bilo; le kan jo je od- nesel po morji v Carigrad. Perekop je sicer vas z edino pa dolgo ulico, na obeh stranéh z niskimi hišami in 900 stanovavci, pa ta kraj je imeniten za krimsko kupčijo, posebno za sol, ki jo naberajo iz bližnjih morjá in jezer, in jo od tod na vozéh, v ktere dromedare vpregajo, v notrajne kraje Rusovskega vozijo. Blizo od Perekopa proti jugu leži terg Armiansk ali Novi Bazar s 1000 stanovavci.

Na daljnem primorji, ki se proti jugo-zahodu 16 milj deleč poleg mertvega morja noter do morskega svetilnika na Tarkanu vleče, so le malovažni kraji.

Veliko važniši in z mnogimi lukami (barkostajami) prevideno je pa zahodno primorje. Globočina morja znaša do berda Eupatorskega 5 do 6 sežnjev. Tú leži prvo va- žniše mesto Eupatoria, ali prav za prav po tatarskem imenu Kozlov. Le vlada Kozlov imenuje Eupatorio po tistem kraji, ki ga je vojskini poveljnik Mitridat Eupator v brambo zoper Skite sezidal; verjetno pa je, da ta kraj je nižje doli bil, tam, kjer je nekđaj Inter- mac bil. Kozlov je bilo ob času tatarskega gospodstva imenitno mesto, ker mnogo razvalin še zdej spričuje, da ta kraj je mogel kadaj premožen biti, — al ko sta se začela Sevastopolj in Odesa vzdigovati, je Kozlov pojemati začel toliko bolj, kjer je zračje zavolj bližnjih solnih jezer zlo nezdravo. Pri vsem tem je Kozlov vendar še okrožno mesto z 12 800 stanovavci, lukanje- gova ima peščeno zemljo in tedaj je včasih nevarna; ve- like barke zamorejo le precej deleč od tod ostajati. Kupčija je pri vsem tem dosti živa in bi še bolj bila, ako bi barke ne morale popred, preden v Kozlovo (Eupatorijno) luko smejo, v Teodoziji kontumacije prestatí. Na za- hodni strani Eupatorie so velike jezera; 2 milj od Eu- patorie je solne jezero Sak z zdravilnimi mlakužnimi toplicami, kamor bolniki radi zahajajo. Po visočini pri- morja odtod naprej pelje cesta, na kateri se zdaj iz morja